

Bodembeheer

Jaarplan activiteiten in 2017

**Definitief
16 februari 2017**

**Dit jaarplan is vastgesteld door het SIKB-bestuur
op 16 februari 2017**

Inhoudsopgave

1. Missie, werkwijze en activiteiten SIKB	3
2. Trends in het werkveld bodembeheer	3
3. Scope werkveld bodembeheer	4
4. Programmalijnen bodembeheer 2016-2018	4
5. Jaarprogramma Bodembeheer 2017	5

Bijlage 1. Jaarprogramma Bodembeheer 2017

1. Missie, werkwijze en activiteiten SIKB

SIKB is een netwerkorganisatie die alle spelers (bedrijfsleven en overheid) bij elkaar brengt om samen de kwaliteit van de uitvoering van archeologie en het (water-) bodembeheer te borgen en waar mogelijk te verbeteren. SIKB biedt op een concrete manier inhoudelijke ondersteuning voor de uitvoeringspraktijk van archeologie en het (water-) bodembeheer. SIKB werkt samen met deze spelers aan instrumenten en kennisoverdracht voor de hele keten van opdrachtgevers, uitvoerende bedrijven en bevoegde gezagen.

De SIKB-activiteiten bestaan uit het samen met betrokkenen ontwikkelen van (werk)methoden, het vastleggen van deze methoden in handreikingen of richtlijnen en het bieden van een platform voor kennisoverdracht en kennisdeling. Bij de activiteiten van SIKB staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Aandacht voor ervaring en vakmanschap;
- Vernieuwing van proces en techniek;
- Duidelijke werkafspraken, en
- Borging van kwaliteit.

Werken aan kwaliteitsverbetering is werken met mensen, en vraagt om een goed samenwerkingsproces waarin alle belangen en relevante (praktijk)kennis worden betrokken. Bij het opstellen en beheren van kwaliteitsrichtlijnen (accreditatieschema's en beoordelingsrichtlijnen met bijbehorende protocollen en normbladen) is het organiseren van deze processen de standaardwerkwijze van SIKB.

We zien dat de kwaliteitsborging zich verder ontwikkelt. Dit komt niet alleen voort uit wet- en regelgeving. Ook signalen uit het werkveld nodigen uit tot verdieping en verbreding van de thema's waarin SIKB actief is, en tot verbreding van de scope van de instrumenten voor thema's waarin SIKB al langer actief is.

Bij al deze werkzaamheden is samenwerking met andere partijen in het veld van groot belang. Bodem+ en SIKB hebben hun samenwerking geïntensiveerd in het Expertisenetwerk bodem. Samen met het Informatie Huis Water ontwikkelt en beheert SIKB datastandaarden voor de uitwisseling van digitale data in de domeinen Bodem, Water en Archeologie, inclusief het bevorderen van het gebruik van deze standaarden. Deze standaarden maken foutloze uitwisseling van digitale gegevens binnen de gehele keten (inzameling – verwerking – besluitvorming) mogelijk.

2. Trends in het werkveld bodembeheer

SIKB wil het werkveld faciliteren met kennis en instrumenten die nodig zijn om adequaat in te spelen op de huidige wetgeving, maar ook op de maatschappelijke trends die relevant zijn voor de werkvelden waarin SIKB actief is. Op dit moment zijn de volgende trends aan de orde:

- Toenemende integraliteit van de aanleiding voor en besluitvorming over bodem- en grondwater gerelateerde werkzaamheden, mede ondersteund door de toekomstige Omgevingswet en Omgevingsbesluiten (2019);

- Toenemende aandacht voor duurzaam gebruik en beheer van het natuurlijk kapitaal van bodem en ondergrond. De Omgevingswet biedt decentrale overheden de mogelijkheid om hiervoor doelen en regels te vast te stellen in het regionale en lokale omgevingsbeleid.
- Afronding van de bodemsaneringsoperatie en overgang naar langdurig beheer van achterblijvende (rest)verontreinigingen in bodem en grondwater. Dit vraagt om kennisuitwisseling en uitvoeringsinstrumenten voor organisatie van(na)zorg en gebiedsgericht (grondwater)beheer en het toezicht daarop.
- Toenemend belang van digitaal werken vanwege digitalisering van de samenleving;
- Veranderende relatie tussen publieke en private partijen, waarbij de rol van lokale overheden in alle domeinen van het omgevingsbeleid toeneemt;
- Een afnemend belang van generieke normen, en daarvoor in de plaats een toenemend gebruik van de risicobenadering om te bepalen of en welke ingrepen in de bodem noodzakelijk zijn;
- Werkzaamheden worden in toenemende mate via aanbestedingen in de markt gezet. De gang van zaken tijdens het aanbestedingsproces bemoeilijkt soms het leveren van kwaliteit (bijvoorbeeld de toedeling van risico's of het verstrekken van informatie).

3. Scope werkveld bodembeheer

Het werkveld bodembeheer omvat momenteel de volgende thema's:

- Milieuhygiënisch veldwerk, chemische analyses, bodemsanering, grondreiniging, partijkeuringen en grondverzet;
- Mechanisch boren, bodemenergiesystemen, bronneringen, sleufloze technieken.

SIKB richt zicht daarbij op de volgende doelgroepen: overheden, opdrachtgevers, uitvoerende partijen.

SIKB zet de volgende instrumenten in om samen de kwaliteit van de uitvoering van archeologie en het (water-) bodembeheer te borgen en waar mogelijk te verbeteren:

- Kennisoverdracht (platforms, themabijeenkomsten, examens);
- Duidelijke werkafspraken via richtlijnen (protocollen, normblad, BUM's, HUM's en ondersteunende controlelijsten);
- Borging van de werkafspraken (certificering, accreditatie, visitatie);
- Ondersteunende tools (websites en apps).

4. Programmalijnen bodembeheer 2016-2018

Het programma Bodembeheer richt zich in de komende jaren (2016-2018) op de volgende programmalijnen:

1. Effectief en actueel stelsel;
2. Instrumenten bij de tijd;
3. Kennis van de mensen in het werkveld op orde.

Ad 1) Programmalijn 'Effectief en actueel stelsel'

De activiteiten in deze programmalijn zijn gericht op effectieve samenwerking (taakverdeling, onderling vertrouwen). De activiteiten in deze programmalijn hebben verder tot doel om te borgen dat de SIKB-documenten en tools blijven voldoen aan de volgende criteria:

- Inhoudelijk actueel;
- Lean & mean van opzet;
- Transparant en onderling uniform waar mogelijk;
- Goede leesbaarheid en aantrekkelijk voor de gebruikers;
- Verwijzingen naar andere norm-documenten op orde;
- Internationaal ontsloten via Engelstalige samenvatting.

Ad 2) Programmalijn 'Instrumenten bij de tijd'

Binnen deze programmalijn worden activiteiten uitgevoerd gericht op:

1. Bevorderen acceptatie en toepassing technische vernieuwingen, zoals alternatieve werkwijzen, extensieve veldwerktechnieken en sleufloze boortechnieken.
2. Bevorderen digitaal werken en gebruik van Big Data.
3. Ontwikkelen van instrumenten en kennisoverdracht daarover om de sector te ondersteunen bij het adequaat inspelen op actuele maatschappelijke trends.

Ad 3) Programmalijn 'Kennis op orde'

Het wegvloeien van bodem-gerelateerde kennis bij overheden en bedrijven kan goede uitvoering van de werkzaamheden in de weg staan. De toenemende integraliteit van de werkzaamheden vraagt om verbreding van de kennis, maar op onderdelen ook op verdieping (bijvoorbeeld toepassen risicobenadering, assetmanagement, toepassingsmogelijkheden van extensieve veldwerktechnieken). Ook bij toenemende integraliteit van het werk blijft vakkennis van specialistische velden als waterbodems, bodem en grondwater noodzakelijk om deze aspecten op adequate manier te kunnen betrekken bij integrale afwegingen en bij gebruik van en werkzaamheden in en op de (water)bodem.

Er blijkt blijvend behoefte te zijn aan uitleg en verdieping over de (technische) achtergronden van bodemzaken.

Voor de mensen die werkzaam zijn in het werkveld is het van belang om blijvend te investeren in de eigen kennis, om ook in de toekomst in staat te zijn om een relevante bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken waarbij bodem en ondergrond een rol spelen.

5. Jaarprogramma Bodembeheer 2017

De geplande activiteiten op het gebied van bodembeheer voor de drie geschetste programmalijnen zijn weergegeven in bijlage 1.

Bijlage 1. Jaarprogramma Bodembeheer 2017

Jaarprogramma Bodembeheer 2017	
Programmalijs Effectief en actueel stelsel	
1. Algemeen	
a. Harmoniseren bestaande regelingen	Gefaseerde uitvoering. Start met harmonisatie hoofdstuk 4 van de BRL-en (eisen aan certificeringsproces) met daarbij actualisatie n.a.v. de nieuwe ISO 9001:2015. Vaststelling en publicatie in vierde kwartaal 2017.
b. Implementatie en aanvulling essentiële eisen (EE)	Monitoren van ervaringen met de EE en van eventuele behoefte voor wijziging van bestaande schema's n.a.v. ervaringen met EE.
c. Gevolgen aanpassing NEN 5704 Boorbeschrijvingen naar NEN-EN ISO 14688 in beeld brengen	Het betreft gevolgen voor BRL 2100, BRL 6000, BRL 7000, BRL 12000 en de Richtlijn voor geotechnische vooronderzoek bij sleufloze boortechnieken (in ontwikkeling). Doorlopende activiteit in 2017.
d. Engelse samenvatting en beeldmateriaal toevoegen aan BRL-en, protocollen en overige handreikingen en richtlijnen.	Bij herziening van documenten.
2. Landbodem	
a. Veldwerkersregeling doorvoeren in BRL 1000, 2000 en 6000	Doorvertalen eisen aan veldwerkers bijlage C van de regeling bodemkwaliteit naar genoemde BRL-en. Vaststelling en publicatie in vierde kwartaal 2017.
b. Verkenning draagvlak ontwikkeling nieuwe BRL 15000 Advies bij bodemonderzoek, saneringsvoorbereiding en bodemsanering (PRJ177)	Nu de Essentieel Eisen zijn geïmplementeerd wordt bij betrokken partijen verkend in hoeverre in de huidige situatie behoefte en draagvlak aanwezig is voor een BRL 15000. Uitgangspunt voor BRL 15000 is tot op heden de certificatie van het managementsysteem in plaats van de huidige procescertificatie.
d. Gevolgen aanpassing NEN 5725 Vooronderzoek	In beeld brengen gevolgen van de nieuw vast te stellen NEN 5725 voor protocollen. Afronding verwacht in derde kwartaal 2017.
e. Herziening BUM/HUM Wbb	Ontwikkeling uniforme controlelijsten, ter voorbereiding van uitwisseling van uitwisseling van toezichtinformatie via Inspectieview Milieu. Vaststelling derde kwartaal 2017. Actualisatie BUM Wbb: <ul style="list-style-type: none"> - Aanvulling met gebiedsgericht grondwaterbeheer; - Aanvulling met bodemenergie binnen verontreinigingsgeval; - Aanpassingen op basis van ervaringen en wensen gebruikers. Afronding vierde kwartaal 2017.

Jaarprogramma Bodembeheer 2017	
f. Actualisatie BRL SIKB 2100	Aanpassing reikwijdte en technische eisen o.b.v. resultaten onderzoek Deltares in opdracht van I&M. Planning te bepalen na afronding onderzoek.
3. Grondstromen en partijkeuringen	
a. Modernisering BRL 9335	Validatie en accreditatie (versie 3.9/c12). Doorvertalen herziene NEN 5725 in BRL 9335. Vaststelling in Rbk verwacht in december 2017.
b. Doorvertalen normen voor uitloogtesten in het kader van de EU-Bouwproducten-verordening/CPR	Europese normen voor uitloogtesten zijn nu in voorbereiding. Vermoedelijk nog niet gereed in 2017. Na afronding is vertaling in AS3000 en mogelijk Protocol 9335-9, AP04 en protocol 1002-1003 nodig. Voor 2017 worden geen werkzaamheden verwacht.
c. Doorvoeren/analyse wijzigingen Besluit en regeling bodemkwaliteit	Geen werkzaamheden verwacht in 2017 (samenhangend met 3.b).
4. Water(bodem)beheer en grondwaterbemalingen	
a. Heroverweging herziening Protocol 6003	Heroverweging herziening Protocol 6003 n.a.v. reactie CCvD Bodembeheer. Vaststelling in Rbk verwacht in december 2017.
b. Actualisatie protocol 7511	Vaststelling in Rbk verwacht in december 2017.
5. Bodemenergie	
a. BRL SIKB 11000, Ontwerp, Realisatie en Beheer en Onderhoud van het ondergronds deel van installaties voor bodemenergie	Actualisatie op basis van de in 2015-2016 uitgevoerde validatie en evaluatie, waaronder mogelijk een beperkte aanpassing van de scope. De geactualiseerde versie zal gereed worden gemaakt om onder accreditatie te worden gebracht. Afronding beoogd tweede kwartaal 2017.
b. Herziening BUM/HUM Bodemenergie	Actualisatie naar aanleiding van: <ol style="list-style-type: none"> 1) Evaluatie van de regelgeving door het Ministerie van I&M; 2) Ervaringen van gebruikers van de documenten. Afronding beoogd tweede kwartaal 2017.
6. Evaluatie en monitoring	
a. Monitoring uitvoering certificathouders	Jaarrapportage functioneren certificatieschema's 2016, incl. inzicht in overschrijdingen essentiële eisen. Vaststelling en publicatie vierde kwartaal 2017.
b. Ringonderzoek certificeerders	Ringonderzoek Protocol 1001. Afronding beoogd tweede kwartaal 2017.
Programmatisch Instrumenten bij de tijd	
1. Richtlijnen bodemonderzoek van de toekomst	Richtlijn voor eigenaren en bevoegde gezagen voor aanbesteding en beoordeling van bodemonderzoeken met verbrede vraagstelling uitgevoerd met nieuwe onderzoekstechnieken. Met financiering vanuit het Uitvoeringsprogramma bij het Convenant Bodem en Ondergrond. Vaststelling en publicatie beoogd vierde kwartaal 2017.

Jaarprogramma Bodembeheer 2017	
2. Sleufloze boortechnieken	
a. Validatie protocol Boogboringen	Validatie-onderzoek concept-protocol Boogboringen en opstellen definitief protocol. Vaststelling vierde kwartaal 2017.
b. Richtlijn voor geotechnisch vooronderzoek bij sleufloze boortechnieken	Doel van de richtlijn is het reduceren van de faalkosten bij uitvoering van sleufloze technieken door kwaliteitsverbetering van het geotechnisch vooronderzoek. De in de richtlijn is ten minste van toepassing op de volgende typen sleufloze technieken: <ul style="list-style-type: none"> - horizontale gestuurde boringen (HDD); - open front (avegaar)/gesloten front (buisdoorper-singen); - verdringing (raketboringen); - boogboringen. Vaststelling en publicatie beoogd vierde kwartaal 2017.
c. Kennisdocument sleufloze boortechnieken voor bevoegde gezagen	Kennisdocument gericht op het verhogen van het kennisniveau van bevoegde gezagen met betrekking tot technische en juridische aspecten van sleufloze technieken. Vaststelling en publicatie beoogd vierde kwartaal 2017.
3. Bijdrage bodeminformatie-beheer in het kader van Convenant-afspraken, Omgevingswet en BRO.	Beoogde activiteiten voor 2017 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Inhoudelijke bijdrage aan visie Bodeminformatie-beheer 2020 van RWS Leefomgeving Bodem+. • Voorzetting inspanningen ter bevordering van toepassing Standaard 0101 en kwaliteitsborging bij trajecten waarin uitwisseling van digitale gegevens wordt voorbereid (BIDON, BRO, Digitaal Stelsel Omgevingswet).
Programmalijs Kennis op orde	
1. Bijeenkomsten kennisoverdracht en kennisdelen	<u>Platforms en Bodembreed Academie:</u> <ol style="list-style-type: none"> a) Platform Bodembeheer: twee tot drie bijeenkomsten met o.a. aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> * beleid voor bodem en ondergrond uitwerken in omgevingsvisie. b) Platform Toezicht Bodem: twee bijeenkomsten met o.a. aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> * asbest in bodem; * uniforme controlelijsten bodem; * aan de slag met de Omgevingswet. c) Platform Baggernet: twee bijeenkomsten met aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> * duurzaam bestemmen van baggerspecie; * innovatieve technieken voor waterbodemkartering. d) Platform Bemalingen: twee bijeenkomsten met onder meer aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> * Praktijkervaringen BRL 12000 tijdelijke bemalingen.

Jaarprogramma Bodembeheer 2017	
	<p><u>Losse themabijeenkomsten:</u></p> <p>e) Kalibratie baggervolumes; f) Nieuwe BRL 9335; g) Asbest in bodem; gewijzigde eisen onderzoek i.c.m. herkennen van en omgaan met asbest bij partijkeuringen; h) Kansen van fysische technieken en 3D/4D presentatietechnieken voor duurzaam bodembeheer; i) Praktijkervaringen Gebiedsgericht grondwaterbeheer; j) Praktijkervaringen ruimtelijk beleid voor bodemenergiesystemen (interferentiegebieden).</p>
2. Platform Overheid en Kwaliteit Bodem / POKB	<p>Bijeenkomsten platform. Tevens afronden visitaties 2016-2017 en jaarrapportage. Afronding beoogd derde kwartaal 2017. Vervolg inzet op aansluiting alle omgevingsdiensten.</p>
3. Actualisatie bestaande apps voor toezichthouders	<p>Zo nodig doorvoeren verbeteringen n.a.v. gebruikerservaringen.</p>
4. Onderhoud en ontwikkeling van en bijdrage aan websites en andere informatieve documenten	<p>Voor bodembeheer zijn dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voordatubegintmetsaneren.nl - sikb.nl - pokb.nl - bronbemalen.nl - waterbodempwijzer.nl <p>Tevens diverse waaiers + factsheets.</p>
5. Examenregeling MKB	<p>Doorlopende activiteit.</p>
6. Congressen & symposia	<p>SIKB-jaarcongres op 21 september 2017. BodemBreed Symposium: Waarschijnlijk begin november 2017. SIKB neemt deel in programmacommissie.</p>
7. Bijdrage aan digitale nieuwsbrief ENBO	<p>10 nieuwsbrieven in 2017 i.s.m. Bodem+.</p>

